



SZEDŐ-ÁRSZABÁLY ÉS MUNKAREND.

ÉRVÉNYES 1886. ÉVI JANUÁR 1-TŐL.

Esetleges észrevételek vagy panaszok LEITNER PÁL, SINGER SÁNDOR és ZAKA LAJOS árszabály-felügyelő bizottsági tagokhoz intézendők.

1. *A számítás módja.* A számítás azon betűnem közönséges **n** betűje szerint történik, melyből egy mű vagy más nyomtatvány szedendő és irányadó a betűnem időnkinti teste. — Ha valamely betűnemben az **n**-ek vastagabbak egy félnégyzetnél (Halbgevierte), úgy az utóbbiak szerint számíttatik. — Ha a sor kitöltésére egy hiányjel, vagy más gyengébb jel szükségessé válnék, az **n**-nek számíttatik. — Az ár megszabása, törtek kerülése végett, tizedrendszer szerint történik.

2. *Térző* (Durchschuss). Minden darab térző egy **n**-nek számíttatik.

3. *Lapczím* (Columnentitel). *Élő* lapczímek zársorral együtt három, *holtak* zársorral együtt két sornak számíttatnak.

4. *Síma szedés.* Síma szedésnél következő meghatározások állanak:

a) Antiqua (magyar és német) 1000 n	
Garmond, Bourgeois, Petit	22 kr.
Colonell és Cicero	23 „
Nonpareille, és Mitteltől fölfelé ...	26 „
Perl... ..	27 „

b) Idegen nyelvek: *Német* nyelvű szedésért, ha *fraktur*-ból van szedve, 2 krral több számíttatik.

c) Latin, román, olasz, francia, szerb, orosz, horvát és tót (fraktur vagy antiqua) nyelveknél 1000 n-ért 2 krral több; egyházi czirill és görög alá nem vágott 1000 n 7 krral, alávágott 9 krral több, héber síma szedés 4 krral, pontozott 8 és troppszedés 12 krral magasabban számíttatik. — A héber szedés számítása «Nun», pontozásoknál pedig «Passach» szerint történik.

5. *Kevert szedés.* Egyszeres kevert szedésnek tekintendő az, ha egy másik betűnem fordul elő; kétszeres kevertnek az, ha egy harmadik; háromszorosnak az, ha egy negyedik betűnem szétszórva az ív harminczkettedrészét foglalja el és ilyenkor emelkedik a rendes ár 1000 n után egyszeres kevert szedésnél 1 krral, kétszeres kevert szedésnél pedig 2 krral és háromszoros kevertnél 3 krral. — Új betűnemnek tekintetik itt a ritkített szedés is. Ha pedig az elősorolt betűnemek szétszórva az ív 16-od részét foglalják el, a főntebb megszabott kárpótlás ára kétszerezettetik. — Minden más nyelvnek szétszórt előfordulása az ív 32-ed részének betöltésénél külön betűnemkeverésnek tekintetik és a főntebbi arányban magasabban számíttatik. — Ha valamely műben idegen nyelv folytatólag fordul elő, ugy ennek számítása ezen árszabály határozatainak 4. pontja szerint történik. — Ha a szedés kisebb betűfajjal (tehát alárakott) van keverve, ugy az illető sorok kétszeresen számíttatnak. — *Pakét* szedésnél az idegen betűfajból vagy ritkítva szedett szavak sorokká adandók össze és kétszeresen számíttandók. Ha fél sor maradna fenn: egésznek, illetőleg kétszeresen számíttandó. Címek szintén kétszeresen számíttandók, még akkor is, ha állottak.

6. *Tiszta számos vagy ritkített szedés,* úgy mint számos szedés rövidítésekkel kétszeresen, számokkal vagy rövidítésekkel kevert szedés, nevek másfélszer számíttatik, részben ritkített szedés kevertnek (5. pont) tekintetik. A sor kikergetése vagy behozásáért egy sorral több számíttatik.

7. *Jegyzetek.* Valamely műben előforduló minden kisebb betűnem annak árszabása szerint külön számíttandó. A választó-vonalak a jegyzethez tartoznak.

8. *Mathematikai szedés.* Előforduló matematikai szedésnél egyszerű példák másfélszer, nehezek kétszeresen számítandók. Különösen nehezeknél megfelelő kárpótlás fizettetik.

9. *Táblázatos szedés* vonalakkal vagy a nélkül, kétszeresen számítandó.

10. *Keskeny alak,* mely egy sorban 30—25 *n*-et tartalmaz, 2 krral, 24—20 *n*-es 3 krral és 20 *n* alatt 5 krral 1000 *n*-kint magasabban számítandó.

Betűszéljegyzetek (Marginalien) a szedés szélességéhez csatolandók. *Számszéljegyzeteknél* pedig megfelelő kárpótlás fizetendő.

11. *Tördelési járulék.* Ha egy műnél több mint két szedő foglalkoztatik, akkor 1000 *n*-nél 2 kr a tördelésért fizettetik. Műveknél, melyek tördelése jegyzetek, fametszvények stb. által nehezítettik, különös kárpótlás fizetendő. Ugyane határozatok folyóiratok tördelésénél is alkalmazandók.

12. *Javítások.* A szedő köteles egy *házi* javítást és egy *sajtó-reviziót* lelkiismeretesen végezni. Javítások, melyekért a szedő nem okozható, ú. m. szerző- vagy sajtó-reviziók végzéseért, óránként 22 kr fizettetik; ugyanez áll *fordított* betűkre nézve is. — *Pakét-szedők* csak a házi javítást tartoznak végezni.

13. *Nem foglalkoztatás* esetében, ugymint ha várni kell kéziratra, betűre stb., mely idő alatt a szedő takarításra használható, óránként 22 kr fizetendő. — *Nehezen olvasható, czeruzával* írott vagy rendben nem levő kézirat kárpótlásául az ezen kéziratokból szedett szedés 1000 *n* után 2 krral magasabban lesz számítva.

14. *Feltisztogatás.* A munka befejezte után a szedő nem tartozik azt feltisztogatni. Valamely munka berendezése alkalmával a szedőnek a szükséges anyag, ugymint: stégek, négyzetek, tézrők, deszkák stb. kiszolgáltatandó, ellenkező esetben a tisztogatás ideje neki óránként 22 krral kárpótoltatik. — Ha egy mű berendezésénél a szedőnek oly osztani való nyujtatik, melyet szedéséhez teljesen nem használhat, hanem részben összeállítani vagy a szekrényből egyes betűt

kiraknia kell, pl. más nyelven, úgy ezért a föltisztogatásért megillető ár fele része által kárpótlandó.

15. *Szokrényváltoztatás.* Azon esetben, ha a szedő ugyanegy szokrényből vagy ugyanegy munkánál két forintot keresni nem képes, úgy annak 30 krnyi kárpótlás jár.

16. *Előny* (Speck). A mű czíme, előszava és tartalma a szedőtől el nem vonathatik. Tömképek, fametszvények, költemények, vákátok stb.-ért levonás nem történik. — Rovat- és czímsorok kétszeresen számítandók és a szedőtől el nem vonhatók.

17. *Hangjegyszedés* szabad egyezkedésre hagyatik.

Hirlapszedő-árszabály.

1. *A szedés ára.* A szedés ára magyar 25, német (fraktur) lapoknál 27 kr 1000 n után.

2. *a)* Tőzsdei és kereskedelmi táviratok, ha mutáltatnak, egyszeresen, új szedésnél vagy tördelésnél másfélszer számíttatnak. *b)* Vasúti és bank-kimutatások mutálásnál egyszerűen, új szedésnél kétszeresen. *Tabelláris szedés* ujságoknál egyáltalán kétszeresen számítandó. Különösen nehéz vagy vonalokkal ellátott táblázatos szedés külön kárpótlandó. *Nonpareille-fejek* kétszeresen számíttatnak. *c)* Leszámítolási árfolyamok és összehasonlító árfolyam-táblázatok: ha kéthasábos és mutáltatik: egyszerűen, ha több hasábos, ép úgy, mint tőzsdei táblázatok is, másfélszer számíttatnak. *d)* A kis tőzsde egyszerűen, ha szétemeltetik és többek által mutáltatik másfélszer, külföldi tőzsdék másfélszer számíttatnak. *e)* Időjárás táblázatok másfélszer számítandók. *f)* Változások a hadseregben vagy kivonatok a hivatalos lapból, ha rövidítések fordulnak elő másfélszer. *g)* Tiszta számszedés, sor- és nyerőszámmal vagy a nélkül, kétszeresen. *h)* Folytatólagos ritkített vagy név-szedések kétszeresen számíttatnak. Ama sorok, melyek több mint felényire vannak ritkítva, szintén kétszeresen. *i)* Idegenek névsora, színházi

műsorok, tőzsdei és városi jelentések számozott része, számadási kimutatások, hitelegyletek fizetéseképtelenségi kimutatásai, templomi zene, rövidített szavakkal szedett sport, név-szedés, naptár (napirend), irodalmi vagy más tartalom-kimutatások másfélszer; folytatólagos kövér írás másfélszer, idegen nyelv kétszeresen. *k*) Olyan sorok, a melyekben cursivból vagy más fajta írásból fordulnak elő szavak, kétszeresen számíttatnak, ép úgy a táviratok kezdősorai. *l*) Rovatok új szedésnél vagy mutálásnál kétszeresen, állók egyszeresen; zárvonalak egy sornak számíttatnak. *m*) Oly lapok, melyeknél a sorokban előforduló dőlt, félkövér és ritkített vezérszavak nem számíttatnak kétszeresen, két krajczárral magasabban számolandók.

3. *Sorkihajtás.* A sorkihajtásért egy sorral több számíttatik.

4. *Javítások.* Korrektura-változásokért az elmulasztott idő kárpótolandó.

5. *Várók.* Rendes várók 50 kr kárpótlást kapnak.

6. Előforduló vásár- és ünnepnap munkája kárpótlásáért a szedés duplán számíttatik és a rendes határozatok lapszedésnél mérvadóak.

Általános szabályok.

1. A munka-idő kilencz órai.

2. Minden a fönnebbi árszabályban különösen nem említett munkák díjazása szabad egyezkedésre hagyatik.

3. A bizonyos pénz minimuma hetenkint 10 forint, újonnan fölszabadultaknál 8 forint.

4. *Különórák.* A kitűzött időnél tovább tartó munkáknál a számoló szedőnek keresetén kívül az éjféli előtti, valamint ünnep- vagy vasárnap délelőtti óra 12 krral, az éjféli utáni, valamint vasár- vagy ünnepnap délutáni óra 18 krral kárpótlendő. — Bizonyos pénzben levő szedőnek heti keresetének minden forintja után az éjféli előtti, valamint vasár- vagy ünnepnap

délelőtti óráért $2\frac{1}{2}$ kr, éjfél után, valamint vasár- vagy ünnepnap délutáni óráért pedig 3 krnyi kárpót-
lás fizettetik.

5. A kölcsönös felmondási idő 14 nap. A felmondás csak szombaton történhetik; ha a szombat ünnep, akkor az előtte való nap érvényes a felmondásra. A felmondás más eseteire nézve az ipartörvény intéz-
kedései mérvadók.

6. Ez árszabály és munkarend az ipartörvény 113. §-a értelmében az illető kerületi előljáróságokkal, mint első-
fokú iparhatóságokkal is láttamozandó.

